

ನೇಸರು

ತಿಂಗಳೋಲೆ
ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಮುಂಬೈ

NESARU TINGALOLE

Vol XXIII - 7

ಜುಲೈ 2005

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ದೃಷ್ಟಿಕೋನ		2
ಕರ್ನಾಟಕ - ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯ (ಭಾಗ - 3, 4, 5)	• ಡಾ. ಜಿ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯ	3
ಅನರ್ಥ ಕೋಶ ಅರ್ಥಾತ್ ವಿರೂಪ್ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ	• ನಾಡಿಗರ್ ಗೋವಿಂದ ರಾವ್	7
SUBHAASHITAANI	• Mrs. Janaki S. Mani	8
INDU	• Bhavani	9
ಸುತ್ತಮುತ್ತ		10
ಸಾರಥಿ	• ನಾರಾಯಣ ಚೇವಾರ್	12
Forthcoming Programmes		12

Rs. 5/-

The Mysore Association, Bombay

393, Bhaudaji Road, Matunga, Mumbai - 400 019.

Phone : 2402 4647, 2403 7065 • Fax : 2401 0574

E-mail : karunadu@bom5.vsnl.net.in

ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ಅವನು ಮೀನು ಮಾರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಮೊದಲ ಸಲ ಅಂಗಡಿಬೀದಿಗೆ ಬಂದ. ಒಂದು ಗೂಡೆ ತುಂಬ ಮೀನುಗಳೊಂದಿಗೆ ಜನಸಂದಣಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ಜಾಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಂಗಡಿಯಾಗಿಸಿ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಲಗೆಯನ್ನು ತಗುಲಿಸಿ 'ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮೀನು ಮಾರಲಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಬರೆದಿಟ್ಟ. ಬರೆದಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಅನುಮಾನ ಅವನಿಗೆ. ತಾನು ಬರೆದದ್ದನ್ನು ತಾನೇ ಒಂದು ಸಲ ಓದಿ ನೋಡಿದ. ಯಾರಾದ್ರೂ ಹಳೇ ಮೀನು ಮಾರಾರೇನು? - ಎಂದು ಅವನೊಳಗೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದ್ದು, 'ಹೊಸ' ಎನ್ನುವ ಪದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವನಿಗನ್ನಿಸಿತು. ಆ ಪದವನ್ನು ಅಳಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದಿದ್ದ ಪದಗಳನ್ನು ಓದಿ ನೋಡಿದ.

'ಇಲ್ಲಿ ಮೀನು ಮಾರಲಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂದಿತ್ತು. ಸರಿಯೆ, ಮೀನನ್ನು ವಾಸವಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಗಡಿಬೀದಿಗೆ ತೋಗೊಂಡು ಬತ್ತಾರೈ? - ಎಂದನ್ನಿಸಿತು. 'ಮಾರಲಾಗುತ್ತದೆ' ಎನ್ನುವ ಪದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದವನಿಗೆ ಈಗ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅದನ್ನೂ ಅಳಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಓದಿ ನೋಡಿದ.

'ಇಲ್ಲಿ ಮೀನು' ಎಂದಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ನಗು ಉಕ್ಕಿಬಂತು. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಮೀನು ಇಲ್ಲಿದೆ ಎಂದುಗೊತ್ತೇ ಆಗುತ್ತದಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಏಕೆ 'ಇಲ್ಲಿ' ಎನ್ನುವ ಪದ? 'ಇಲ್ಲಿ'ಯನ್ನೂ ಅಳಿಸಿಹಾಕಿದ. ಈಗ 'ಮೀನು' ಎನ್ನುವ ಪದ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಿತು. ಮೀನನ್ನು ಸ್ಮಾರಸ್ಯವಾಗಿ ತಿನ್ನಲು ತಿಳಿದವರಿಗೆ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ತಿಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ ಅದು 'ಮೀನು' ಎಂದು - ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬಂದಾಗ - ಆಒಂದು ಪದವನ್ನೂ ಅವನು ಅಳಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಈಗ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪದವೂ ಇಲ್ಲ!

ಮೀನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವನು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ವಾಕ್ಯಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು! ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಲು ಕಲಿತುಕೊಂಡರೆ, ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಅಳಿಸಿಹಾಕಲಾದ ಪದಗಳ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತವೆ! ಆದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ದುಃಖದ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ನೋಡಲೇ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ!

Philosophy ಎನ್ನುವ ಅಂಗ್ಲ ಪದಕ್ಕೆ ನಾವು 'ತತ್ತ್ವ' ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು 'ದರ್ಶನ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೌದು, 'ನೋಡುವುದು' ಎಂದರ್ಥ

ಅದಕ್ಕೆ. ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನೆಲ್ಲಬೇಕು? ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕೇ? ರೆಪ್ಪೆಗಳು ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದು, 'ಜಾಗೃತ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅಗತ್ಯ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ!

ಈ ಜಾಗೃತ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ವಸ್ತುಗಳು, ಮನುಷ್ಯರು, ನಾವು - ಈ ಮೂವರನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕಪಡಿಸಿ ನೋಡುವುದು ಎಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

'ಎಷ್ಟು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದೀ? ಇವುಗಳ ಬೆಲೆ ಏನು? ಎಷ್ಟು ಕಾರುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ? ಯಾವ ವರ್ಷದ ಮಾಡೆಲ್ ಅದು?' ಎಂದೆಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಮೇಲಾಗಿ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಸಾಧನಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು. ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಸಾಧನಗಳಾಗಿಯೇ ನೋಡಬೇಕು, ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

ಸರಿ, ಮತ್ತೆ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡುವುದು? ಉಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಅಳತೆಗೋಲನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನೋಡಬಾರದು. ಪ್ರೀತಿಯ ಅಪ್ಪ, ಆಸೆಯ ಅಮ್ಮ, ಪ್ರಿಯ ಸಹೋದರಿ, ಆತ್ಮೀಯ ಮಿತ್ರ ಎಂದೆಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿ ವಿತ್ಯಾಸಗಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಅಳತೆಗೋಲು!

ಆದರೆ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಾವೇನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ?

ಉಪಯೋಗಸಾಧನವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕಾದ ಮನೆ, ಕಾರು ಟಿವಿ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೃದಯ ಸಂಬಂಧ ಇಡಲಾಗದ ಕೊರತೆಯಾಗಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ರೀತಿಯಾದ ನಂಟಸ್ತನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮ ಇಡಬೇಕಾದ ತಂದೆತಾಯಿ, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು, ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು - ಮಿತ್ರರು ಮೊದಲಾದ ಮನುಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಉಪಯೋಗಿ ಸಾಧನಗಳೆಂಬಂತೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು: ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಪ್ರೀತಿವಿತ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ನೋಡಬೇಕು. ಸರಿ, ನಮ್ಮನ್ನೇ ನಾವು ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವುದು ಹೇಗೆ? ನಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದರೆ 'ನಾವು' ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳುವ ಈ ಶರೀರ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಶರೀರಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ, ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಮಾಂಸಗಳಿಂದಾದ ದೇಹ. ಎರಡನೆಯದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರ: ಅದೇನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಅರಿವು, ಚಿಂತನೆ, ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಒಳಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವ 'ನಾವು'! ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಕಾರಣಶರೀರ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂದು ಹೆಸರು. ನಾವಿದನ್ನು ಜಾಗೃತ ಪ್ರಜ್ಞೆ (Awareness) ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

'ನೋಡಿದಿರಾ? ಈಗ ನಾವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನಮಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದದ್ದು 'ದೃಷ್ಟಿ'! ದೃಷ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದು ಜಾಗೃತ ಪ್ರಜ್ಞೆ!

ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದುಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾವು ಬಯಸುವುದು ತಪ್ಪು! ಏಕೆಂದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ಇಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸ್ಥಳ ಸ್ಥಾನ ಮಾತ್ರ ಅಂದರೆ ಸಾವಿಗೆ ಆಚೆ ಹೋಗಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ! ಬದುಕಿರುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಖಂಡಿತ ಉಂಟು. ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದರೆ, ಬದುಕಿನಲ್ಲೂ ಸ್ಮಾರಸ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ!

ಎಡವಿ ಬೀಳುವುದು, ಏಟು ಬೀಳುವುದು, ನೋವಿನಿಂದ ಚಡಪಡಿಸುವುದು, ಆ ನೋವಿನಿಂದಲೇ ಗೆಲುವನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡುವುದು, ಯಶಸ್ಸಿನತ್ತ ಕೈಜಾಚಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಎದುರಾಳಿ ಲಪ್ತಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು, ಇವೆಲ್ಲ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ... ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಟದಲ್ಲೂ ನಡೆಯುತ್ತವೆ! ಆದರೆ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಟಗಾರನಿಗೆ ಅವನು ಎದುರಿಸುವ ಒಂದೊಂದು ಘಟ್ಟವೂ ಒಂದೊಂದು ಸವಾಲು... ಋಷಿ!

ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಟಗಾರನೊಬ್ಬ ಕಾಲ್ಚೆಂಡನ್ನು ಉರುಳಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಗೋಲ್ ಹಾಕಲು ಓಡುವಾಗ ಗೋಲ್‌ಕೀಪರ್ ಸಮೀಪ ಎದುರಾಳಿ ಟೀಮ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಆಟಗಾರರಾರೂ ಅವನೊದ್ದ ಚೆಂಡನ್ನು ತಡೆಯದೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಪಂದ್ಯ ಕಳೆಕಟ್ಟುತ್ತದೆಯೆ? ಚೆಂಡನ್ನು ಒದೆಯಲು ಓಡಿಬಂದ ಆಟಗಾರನಿಗಾದರೂ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಉತ್ಸಾಹವಿರುತ್ತದೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಂಥದೊಂದು ಬರಡು ಆಟವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆಯೆ?

ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿ!

ಕೃಪೆ : ಸ್ವಾಮಿ ಸುಖಬೋಧಾನಂದ ಅವರ

"ಮನಸ್ಸೇ ರಿಲಾಕ್ಸ್‌ಷ್ನಿಂಗ್"

ಇತಿಹಾಸದ ಮುಂಜಾವಿನಲ್ಲಿ...

ಭಾಗ ೨

- ಡಾ. ಜಿ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ವಿಶಾಲವಾದ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇದನ್ನೇ ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗಕಾರ 'ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಮಾಗೋದಾವರಿ ವರ ಮಿರ್ದ ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡ' ಎಂದಿರುವುದು. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಉತ್ತರದ ಗಡಿ ಗೋದಾವರಿಯಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳು ಶ್ರುತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂದಿನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗೋದಾವರಿ ನದೀ ತೀರದ ವರೆಗೆ ನೂರಾರು ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿವೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಹುಭಾಗವೆಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಂಗವೇ ಆಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. (ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗೆ ನೋಡಿ. ಗೋದಾವರಿ ವರಂ ಇರ್ದ ಕನ್ನಡ ನಾಡು 2002)

'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಈಚಿನದು ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೂ ಇಂದಿನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಹುಭಾಗ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೇ ಅದು ಕನ್ನಡ ರಾಜವಂಶಗಳ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಇತಿಹಾಸ ಎಂದು ಯಾವುದನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೋ ಅದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಶ್ರುತಪಟ್ಟಿದೆ...

ವಚನ ವಾಚ್ಯಯದಲ್ಲಿ...

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮರಾಠಿ ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವಿನ ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ

"ಹೆಂಡತಿಯಿಲ್ಲದ ಗಂಡಂಗೆ ಆರು ಮಾನಿಸ ಮಕ್ಕಳು

ಆ ಖಂಡಿತ ಗುಹೇಶ್ವರ ಹಾ ನಿರಾಳು ರೇ"

ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲಮನ ಇನ್ನೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ 'ತ್ರಾಸು ಕಾಂಟಲಾ 'ತ್ರಾಸು ಕಾಂಟಲಾ' (ತ್ರಾಸು = ತಕ್ಕಡಿ, ಕಾಂಟಲಾ = ಮರಾಠಿ ತಕ್ಕಡಿ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ) ಬಂದಿದೆ.

ಸಿದ್ಧರಾಮ ಇಂದಿನ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ರೂವಾರಿ. ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಿದ್ದ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯನ್ನು ದೊಡ್ಡ ನಗರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯದಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದವ, ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಪದಗಳು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮ ಕನ್ನಡ ಮರಾಠಿ ಎಂಬ ಭಾಷಾ - ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಇವು ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳು. ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಕರಳು ಬಳ್ಳಿಯ ಸಂಬಂಧ. ಈ ಉಭಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಆದಾನ ಪ್ರಧಾನವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಡಾ. ಜಿ. ಎನ್ ಉಪಾಧ್ಯ ಅವರು ಸುದೀರ್ಘ ವಾದ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನೇಸರು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ

- ಸಂ

ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯಾಗಿ ರೂಪು ಗೊಂಡಿರುವುದು ಗಮನೀಯ ಅಂಶ.

ಬಸವಣ್ಣ ಮಂಗಳವಾಡದ ಬಿಜ್ಜಳನ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲ ಭಂಡಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವನು. (ಮಂಗಳವಾಡವೂ ಇಂದಿನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿದೆ) ಹೀಗಾಗಿ ಅವನ ವಚನಗಳಲ್ಲೂ ಮರಾಠಿ ಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆಯಾದುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಸಂತ ವಾಚ್ಯಯದಲ್ಲಿ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಮ್ಯವಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವಾರಕೋ ಪಂಥ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ದಾಸ ಪಂಥದ ಉದಯ ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ಕಾಲಕ್ಕಾಯಿತು. ನರಹರಿ ತೀರ್ಥರಿಂದ ದಾಸಕೂಟ ಆರಂಭಗೊಂಡರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೂ ತುಸು ಮುಂಚೆ ಚ್ಚಾನೇಶ್ವರರು ವಾರಕೋ ಪಂಥಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದರು. ಈ ಎರಡೂ ಪರಂಪರೆಯ ಮುಖ್ಯವಸ್ತು ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತಿ ಅರ್ಥಾತ್ ವಿಠಲಭಕ್ತಿ. ವಿಠಲ ಕನ್ನಡದವನು ಎಂದು ಮರಾಠಿ ಸಂತರೇ ಘಂಟಾ ಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಠಲ ಭಕ್ತಿಗೆ ಪಂಥರಾಪ್ತರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕುರಿತು ಪಂಡಿತಅವಳೇಕರ ಅವರು ಹೀಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. "ಸಂತರ - ದಾಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿಯಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಪಾದಾಚಾರ್ಯ ಅಥವಾ ರಂಗ ವಿಠಲ ಮತ್ತು ಏಕನಾಥರ ಅಜ್ಜ ಭಾನುದಾಸ ಇವರು ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು; ಹಾಗೂ ಪಂಥರಾಪ್ತರದ ವಿಠಲ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲಾಯಿತು ಎಂಬ ಘಟನೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಈರ್ವರ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುವುದು (ಅದೇ ಪುಟ 182) ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಿಜಾಂಶವಿದೆ.

ಪುರಂದರ ದಾಸರು ಮೂಲತಃ ಸಾಸವಾಡದ

ಪುರಂದರ ಗಡದವರೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ.

ಚ್ಚಾನೇಶ್ವರದ ಪ್ರಭಾವ ಅವರ ಮೇಲಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ ಸಂತ ಪರಂಪರೆಯ ಅರಿವಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಅವರ ಅತೀತವಾದ - ವಿಠಲ ಭಕ್ತಿಗೂ ಈ ಮಾತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪುರಂದರದಾಸರು ಚ್ಚಾನೇಶ್ವರನ ಅನಂತರದವರು. ಪುರಂದರದಾಸರ ಕಾಲ ಸುಮಾರು 1406 -1489 ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. "ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತ - ಧರ್ಮ ಮಂದಿರದ ತಳಪಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿ ಹಾಗೂ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ವಿಠಲ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಚಂಡ ಅಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಚ್ಚಾನೇಶ್ವರರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರ ದಾಸರಿಗೆ ಉತ್ಕಟ ಪ್ರೇಮವಿರುವುದು ತುಂಬ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಚ್ಚಾನೇಶ್ವರರ ಒಂದು ಪದಕ್ಕೆ ಪುರಂದರದಾಸರು ಸ್ವಭಾವವೇ ತೃಂಗಾರವನ್ನು ತೊಡಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭವನೀಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. (ಪಂಡಿತ ಅವಳೇಕರ, 1977. ಪುಟ 165)

ಮರಾಠಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂತರಾದ ಚ್ಚಾನೇಶ್ವರರು ರಚಿಸಿದ್ದು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗುವ ಒಂದು ಪದ್ಯಕ್ಕೂ ಪುರಂದರದಾಸರು ರಚಿಸಿದ ಒಂದು ಪದ್ಯಕ್ಕೂ ತೀರಾ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ.

ಆ ಪದ್ಯದ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಅವತರಣಿಕೆ

ಮುಳು ಕೊನೆಯ ಮೇಲೆ ಕರೆಯಕಟ್ಟಿ, ಎರಡು ಬರಿದು ಒಂದು ತುಂಬಲೆ ಇಲ್ಲ. ತುಂಬಲಿಲ್ಲದ ಕೆರೆಗೆ ಬಂದರು ಮೂವರು ಒಡ್ಡರು; ಇಬ್ಬರು ಕುಂಟರು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಕಾಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಾಲು ಇಲ್ಲದ ವಡ್ಡರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು, ಮೂರು ಎಮ್ಮೆಗಳ, ಎರಡು ಬರಡು ಒಂದಕ್ಕೆ ಕರುವೇ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಈ ಅರ್ಥಗಳೆಲ್ಲ ಪುರಂದರ ವಿಠಲಬಲ್ಲ ಅನ್ಯರಾರೂ ತಿಳಿದವರಿಲ್ಲ.

ಮರಾಠಿ ಅವತರಣಿಕೆ

ಕಾಂಟ್ಯಾಚ್ಯಾ ಅಣವರ ವಸತಿ ತೀನ ಗಾಂವ ದೋನ ಓಸಾಡ ಏಕ ವಸೇಚಿ ನಾ, ವಸೇಚಿನಾ ತೇಫ ಅಲೆ ತೀನ ಕುಂಬಾರ ದೋನ ಥೋಟಿ ಏಕ್ ಘಡೀಚನಾ; ಘಡೀಚನಾ ತ್ಯಾನೇ ಘಡಲೀ ತೀನ ಮಡ ಕಿ ದೋನ ಕಚ್ಚೀ ಏಕ್ ಭಾಚೆಚಿನಾ.

.....

ಚ್ಚಾನದೇವ ಮ್ಹಣೆ ಯಾಚಾ ತೋ ಅನುಭವ ಸದ್ಗುರು ವಾಚುನಿ ಕಳೇಚಿನಾ

ಚ್ಚಾನೇಶ್ವರರ ಪದ್ಯ

ಕಾಂಟ್ಯಾಚ್ಯಾ ಅಣವರ ವಸತಿ ತೀನ ಗಾಂವ ದೋನ ಓಸಾಡ, ಏಕ ವಸೇಚಿ ನಾ || ವಸೇಚಿನಾ ತೇಫ ಅಲೆ ತೀನ ಕುಂಬಾರ ದೋನ ಥೋಟಿ, ಏಕ ಘಡೀಚಿ ನಾ ||

ಘಡೀಚನಾ ತ್ಯಾನೆ ಘಡಲೀ ತೀನ ಮಡಕೆ
 ದೋನ ಕಚ್ಚೀ, ಏಕ ಭಾಚೆಚಿ ನಾ ||
 ಭಾಚೆಚಿನಾ ತ್ಯಾತ ರಾಂಧಲೆ ತೀನ ಮುಗೆ
 ದೋನ ಹಿರವೆ, ಏಕ ಶಿಚೆಚಿ ನಾ ||
 ಶಿಚೆಚಿ ನಾ ತೇಥೆ ಆಲೆ ತೀನ ಪಾಹುಣೆ
 ದೋನ ರುಸುಲೆ, ಏಕ ಚೇವೀಚಿ ನಾ ||
 ಚೇವೀಚಿ ನಾ ತ್ಯಾಲಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ತೀನ ಮ್ಹುಸೀ
 ದೋನ ವಾಂಚಾ, ಏಕ ಫಳೇಚಿ ನಾ ||
 ಫಳೇಚಿ ನಾ ತಿಲಾ ರ್ಘಾಲೆ ತೀನ ಚೋಣಗೆ
 ದೋನ ಮೇಲೆ, ಏಕ ವಾಂಚೆಚಿನಾ ||
 ವಾಂಚೆಚಿನಾ ತ್ಯಾಚೆ ಆಲೆ ತೀನರುಪಯೆ
 ದೋನ ಚೋಚೆ ಏಕ ಚಾಲೇಚಿನಾ ||
 ಚಾಲೇಚಿ ನಾ ತೇಥೆ ಆಲೆ ತೀನ ಪಾರಖೀ
 ದೋನ ಆಂಥಳೆ, ಏಕ ದಿಸೇಚಿ ನಾ ||
 ದಿಸೇಚಿ ನಾ ತ್ಯಾಲಾ ಮಾರಲ್ಯಾ ತೀನ ಬುಕ್ಕಾ
 ದೋನ ಹುಕಲ್ಯಾ, ಏಕ ಲಾಗೇಚಿ ನಾ ||
 ಭಾನದೇವ ಮ್ಹುಣೆ ಯಾಚಾ ತೊ ಅನುಭವ
 ಸದ್ಗುರುವಾಚುನಿ ಕಳೇಚಿ ನಾ ||
 ಪುರಂದರಸಾದಸ ಪದ್ಯ
 ಮುಳ್ಳು ಕೊನೆಯ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಕೆರೆಯ ಕಟ್ಟಿ
 ಎರಡು ಬರಿದು, ಒಂದು ತುಂಬಲಿಲ್ಲ
 ತುಂಬಲಿಲ್ಲದ ಕೆರೆಗೆ ಬಂದರು ಮೂರು ಒಡ್ಡರು
 ಇಬ್ಬರು ಕುಂಟರು, ಒಬ್ಬಗೆ ಕಾಲೇ ಇಲ್ಲ
 ಕಾಲು ಇಲ್ಲದ ಒಡ್ಡರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು ಮೂರು ಎಮ್ಮೆಗಳ
 ಎರಡು ಬರಡು, ಒಂದಕ್ಕೆ ಕರುವೆ ಇಲ್ಲ
 ಕರುವಿಲ್ಲದ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಕೊಟ್ಟರು ಮೂರು ಹೊನ್ನುಗಳ
 ಎರಡು ಸಮಕಲು, ಒಂದು ಸಲ್ಲಲೆ ಇಲ್ಲ
 ಸಲ್ಲದ ಹೊನ್ನುಗಳಿಗೆ ಬಂದರು ಮೂರು ನೋಟಕಾರರು
 ಇಬ್ಬರು ಕುರುಡರು ಒಬ್ಬಗೆ ಕಣ್ಣೇ ಇಲ್ಲ
 ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ನೋಟಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು ಮೂರು ಊರುಗಳ
 ಎರಡು ಹಾಳೂರು, ಒಂದು ಒಕ್ಕಲೇ ಇಲ್ಲ
 ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಊರಿಗೆ ಬಂದರು ಮೂರು ಕುಂಬಾರರು
 ಇಬ್ಬರು ಚೊಂಚರು, ಒಬ್ಬಗೇ ಕೈಯೇ ಇಲ್ಲ
 ಕೈ ಇಲ್ಲದ ಕುಂಬಾರ ಮಾಡಿದ ಮೂರು ಗಡಿಗೆಯ
 ಎರಡು ಒಡಕು, ಒಂದಕ್ಕೆ ಬುಡವೇ ಇಲ್ಲ
 ಬುಡವಿಲ್ಲದ ಗಡಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿದರು ಮೂರು ಅಕ್ಕಿಗಳ
 ಎರಡು ಹಂಜಕ್ಕಿ, ಒಂದು ಬೇಯಲಿಲ್ಲ
 ಬೇಯಲಿಲ್ಲದ ಅಕ್ಕಿಗೆ ಬಂದರು ಮೂರು ನಂಟರು
 ಇಬ್ಬರು ಉಣ್ಣರು, ಒಬ್ಬಗೆ ಹಸಿವೇ ಇಲ್ಲ
 ಹಸಿವೆ ಇಲ್ಲದ ನಂಟರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು ಮೂರು
 ಚೋಣಪೆಗಳ
 ಎರಡು ಸೋತವು, ಒಂದು ತಾಕಲೇ ಇಲ್ಲ
 ಇನ್ನು ಈ ಅರ್ಥಗಳೆಲ್ಲ ಪುರಂದರ ವಿಠಲ ಬಲ್ಲ
 ಅನ್ನದಾರೂ ತಿಳಿದವರಿಲ್ಲ

ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಭಾಗ ೪

ವಚನಕಾರರ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶುರುವಾದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು, ಚೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ವೊದವಾದ ಶರಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯಾದುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಕೆಲಕಾಲವನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳನ ವೊದಲ ರಾಜಧಾನಿ ಮಂಗಳವಾಡದಲ್ಲಿ ಕಳೆದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಮಂಗಳವಾಡ ಮರಾಠಿಯ ಅಂದಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವಾದ ವಿವಿಧಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದೂರವೇನಲ್ಲ. ಭಾನೇಶ್ವರ ಮರಾಠಿಯ ಆದಿಕವಿ ಹಾಗೂ ಅಗ್ರಕವಿ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮುಂದಾಳುತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಚನಕ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಚಯ ಭಾನೇಶ್ವರರಿಗೆ ಆಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಬಸವಣ್ಣನ ಕಾಲಾನಂತರ ವೀರಶೈವಧರ್ಮ ಇಂದಿನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವ ಭಾನೇಶ್ವರರ ಮೇಲೂ ಆಗಿರಬೇಕು.

ಭಾನೇಶ್ವರರಿಗೆ ಮರಾಠಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಅವನ ಕಾವ್ಯ ಕೃತಿ ಭಾನೇಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಬಳಕೆಯಾದುದನ್ನು ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. (ನೋಡಿ, ಭಾನೇಶ್ವರೀ ಕಾಲೀನ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಹಳಗನ್ನಡ ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ರಂ. ಶಾ. ಲೋಕಾಪುರ, 1994)

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆ ಭಾನೇಶ್ವರರ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದಂತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾನೇಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಉಲ್ಲೇಖ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ವೀರೇಶ ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಭಾನೇಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ್ನು ವೀರೇಶ ಎಂದೇ ಸ್ತುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪದವೂ, ಕನ್ನಡ ಮೂಲದ ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳು ಬಳಸಿದ ಶೂನ್ಯ, ಲಿಂಗ, ಲಿಂಗಭೇದ, ಗುರುಲಿಂಗ, ಶೂನ್ಯಲಿಂಗ, ಆರಾಧ್ಯಲಿಂಗ ವೊದಲಾದ ಪದಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಾಣ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ವಿಠಲನ ಮೂಲವನ್ನು ಭಾನೇಶ್ವರರು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಇಂತಿದೆ.

“ಕಾನಡಾ ಹೋ ವಿಠಲ ಕರ್ನಾಟಕು
 ಯೇಣೇ ಮಡ ಲಾವಿಲೇ ವೇಧಿ” (ಅಭಂಗ 7)
 ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕವಿಗಳು ಸಂತರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಆತ್ಮೀಯವಾದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಉದ್ಯತ ಸಾಲುಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶರಣರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯ ಆರಂಭವಾದುದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯ.

ಮರಾಠಿ ವಾಚ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಮುಕ್ತೇಶ್ವರರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿದೆ. ಮುಕ್ತೇಶ್ವರ ಏಕನಾಥರ ಮೊಮ್ಮಗ ಮುಕ್ತೇಶ್ವರರೇ ಒಂದು ಕಡೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಮಾತೃಜನಕ ಜನಾರ್ಥನೀ ಏಕನಾಥ ನಮಿಯಲಾ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಕ್ತೇಶ್ವರನ ತಂದೆ ಬಾಳಕ್ಕಷ್ಟ ಪಂಥ ಯಾ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಗದಗ ಬಿಲ್ಲೆಯ ದಂಬಳದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಕ್ತೇಶ್ವರ ಪ್ರವಾಸಪ್ರಿಯರು. ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗುರ್ಜರ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರ, ಮಲೆಯಾಳ ವೊದಲಾದ ದೇಶಗಳ ವಿವರ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ತುಂಗಭದ್ರಾನದಿ ತೀರದ ಚೌಡವಾಸ ಪುರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತೇಶ್ವರರ ದೇವಾಲಯವಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ದಂಬಳ ಹಾಗೂ ಗದಗ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತೇಶ್ವರರು ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರೆಂಬ ಅಂಶ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಮುಕ್ತೇಶ್ವರ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಹಿವಿಗಳು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತದ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದ ಒಂದು ಭಾಗದೊಂದಿಗೆ ಸಾಮ್ಯವಿರುವುದನ್ನು ಸಂಶೋಧಕ ಶಂ.ಭಾ ಜೋಶಿ ಅವರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮುಕ್ತೇಶ್ವರನ ತಂದೆ ಮೂಲತಃ ಕರ್ನಾಟಕದವರು ಹೀಗಾಗಿ ಮುಕ್ತೇಶ್ವರನಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಚಯವಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುವ ಸಂಗತಿಯೇನಿಲ್ಲ. ಮುಕ್ತೇಶ್ವರ ವಿರಚಿತ ಮಹಾಭಾರತ ದವನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ (1-13) ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬಂದಿದೆ.

“ಗುರ್ಜರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕರ್ನಾಟ
 ಆಂಧ್ರ ಚೌಲ ಮೌಲ್ಯಾಳ ದೇಖಿ
 ಪಂಚದ್ರವಿಡೀ ಅನೇಕ
 ಘರ್ಮಾ ಸಂಗೀ ಚಾಲಿಲೇ”

ಮುಕ್ತೇಶ್ವರರಿಗೆ ಕನ್ನಡವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇತರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಚಯವಿತ್ತೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಶಾಂತಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿ ಮರಾಠಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ತಾನು ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಕೃತಿಯು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸುವುದಾಗಿ ಆತನೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

“ನಿಜ ಗುಣಾಚಿನಿ ಯೋಗೇಶ್ವರ ಜೆ. ಸಾಕ್ಷಾತ್
 ಶಂಭೂತ್ಯಾ ಪುತ್ರ ತಯಾಚೆ ಚರಿತ್ರೆ ಅಪಾರೆ” ಎಂದು

ಕೊಂಡಾಡಲಾಗಿದೆ. ಶಾಂತಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿ ಮೂಲತಃ ಸಾತಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಂಗಣಾ ಪುರದವನು.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕವಿಗಳು ಸಂತರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಆತ್ಮೀಯವಾದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮರಾಠಿಯ ಆದಿಕವಿ ಮುಕುಂದ ರಾಜನ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಡಲಗಿ ಸ್ವಾಮಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಚಂದ್ರಾತ್ಮಜ ರುದ್ರ

ಮರಾಠಿ ವಾಣ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಚಂದ್ರಾತ್ಮಜ ರುದ್ರನಿಗೆ ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. "ಚಂದ್ರಾತ್ಮಜ ರುದ್ರನು ಮರಾಠಿಯ ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಆದರೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮರಾಠಿ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುವಾಗ ಅವನನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು ಅಪರಿಹಾರ್ಯವೆನಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನ ಹಿರಿಮೆಯಿದೆ" ಎಂದು ಪಂಡಿತ ಅವಳೀಕರ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. (ನೋಡಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ 1977. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುಟ 201) ಈತ ಗೋಕಾಕ ತಾಲೂಕಿನ ಮೂಡಲಗಿಯವನು. ಈತನ ಕಾಲ 1640ರಿಂದ 1700 ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಗೋಕರ್ಣ ಮಹಾತ್ಮೆ ಎಂಬೆರಡು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಹಾಭಾರತದ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಮಾತ್ರ ಈವರೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಮರಾಠಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಈತನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. "ನನಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ತಾನು ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸುತ್ತಿರುವೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಚಂದ್ರಾತ್ಮಜ ರುದ್ರನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಮಜ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಹಿ ಅಭ್ಯಾಸ
ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ
ತ್ಯಾ ಚೇನಿ ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥವಿಲಾಸ
ಪ್ರಾರಂಭಿಲಾ ಹಾ ಹೇತು"

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಶಂಬಾ ಜೋಶಿ ಹಾಗೂ ಪಂಡಿತ ಅವಳೀಕರ ಅವರು ಚಂದ್ರಾತ್ಮಜ ರುದ್ರ, ಕನ್ನಡ ಮೂಲದವನು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಡಿತ ಅವಳೀಕರ ಅವರಂತೂ ಚಂದ್ರಾತ್ಮಜ ರುದ್ರರ ಮರಾಠಿ ರಚನೆಯಂತೆಯೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ರಚನೆಗಳಿರಬೇಕು, ಎಂಬ ವಿಷಯ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಮರಾಠಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಈ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿರುವ ಕವಿಗಳು ತುಂಬ ಅಪರೂಪ ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಈ ಕವಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತೋರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ (ಅದೇ

ಪುಟ 203) ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಂದ್ರಾತ್ಮಜ ರುದ್ರರ ಕನ್ನಡ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಮೂಲಕ ಅವರು ಕನ್ನಡ - ಮರಾಠಿ ಸ್ನೇಹ ಸೇತುವಾಗಿಯೂ ಬಾಳಿ ಬೆಳೆದರು. ಚಂದ್ರಾತ್ಮಜ ರುದ್ರ ಭಾಮಿನಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವರ ಒಂದು ಪದ್ಯ ಇಂತಿದೆ.

"ವಂದನೆಯ ಮಾಡುವೆನು ಗಣಪಗೆ
ಛಂದದಿಂದಲೆ ಶಾರದಾಂಬೆಗೆ
ಉಂದನೋಡದೆ ನಂದ ಗುರುಪದ
ಇಂದು ಧರ ಶಿವ ಸಂಗಮೇಶ್ವರ
ನಿಂದಿಸಲೆ ದಯಪಡೆದು ಐಕ್ಯ ಮಂದಿರದ
ತಪ್ಪವರು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ನಮಿಸುವೆನೆ"

ಚಂದ್ರಾತ್ಮಜ ರುದ್ರನ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಗುರ್ಲ ಹೊಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋದ ಪವಾಡ ಪುರುಷ ಅವಧೂತರಲ್ಲಿ ಚಿದಂಬರ ದೀಕ್ಷಿತನೂ ಒಬ್ಬ. ಈತನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳೆಲ್ಲ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಗಮನೀಯ ಅಂಶ. ಎರಡೂ ರಾಜ್ಯಗಳ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ವಿಚಾರವೂ ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ.

ಮರಾಠಿ ವಾಣ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ರಾಜಾರಾಮ ಚಿದಂಬರ ದೀಕ್ಷಿತರ ಪರಮ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ. ರಾಜಾರಾಮನ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಚಿದಂಬರ ದೀಕ್ಷಿತನ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅವನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂದಗೋಳದ ವರ್ಣನೆಯೂ ಬಂದಿದೆ. ರಾಜಾರಾಮ ಐಕ್ಯವಾದುದೂ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮೀಪದ ಪಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಪತಿ ದಾಸರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖದಾಸ ವರೇಣ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ ಈ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಮಹಿಪತಿದಾಸರ ಕಾಲ 1625ರಿಂದ 1700 ಮಹಿಪತಿದಾಸರು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲ ಬಿಜಾಪುರದ ಮೊಹ್ಮದ್ ಆದಿಲಶಾಹನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ (ದಿವಾನರಾಗಿ) ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರೆಂಬುದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಮರಾಠಿ ಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಗುರುಮಾಲಿಕೆ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕುರಿತು ಅವಳೀಕರ ಅವರು " ಗುರುಮಾಲಿಕೆಯ ಉಪಲಬ್ಧವು ಮಹಿಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮರಾಠಿಯ ಹೊಸ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮರಾಠಿಯೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಸಂಬಂಧ ಹಳೆಯದಾಗಿದೆ. ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ತರುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಅವರು ಚತುರ್ಭಾಷಾ ವಿಚಾರದವರಾಗಿದ್ದರು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಹಾಗೂ

ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಮರಾಠಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು" ಎಂಬ ಮಾತು ನಿಜವೇ ಆಗಿದೆ. (ಅದೇ ಪುಟ 274) ಮಹಿಪತಿದಾಸರು ಮೂಲತಃ ಕಾಖಂಡಕಿಯವರು. ಅವರ ವೃಂದಾ ವನವೂ ಇಂದಿಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಆದರೂ ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಪತಿದಾಸರು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮರಾಠಿಯ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಪ್ರೊ. ಕೆ. ಪಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಅವರು "Marathi Language is in contact with the Kanarese since the time of its birth. Even prior to that the contact with the Kanarese was there of whatever Language then was as precursor of Marathi ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಥ್ಯವಿದೆ. ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳು ಮರಾಠಿಗರ ಮೇಲೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಅವರ ಸಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿವೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ರಾಜವಾಡೆ, ರಾಸಡೆ ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲೆ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಭಾವ

ಭಾಗ II

ಕ್ರಿ.ಶ. ಆರಂಭದಿಂದ ಹದಿಮೂರನೇ ಶತಮಾನದ ವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಭಾವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮೇಲಾದರೆ ತದನಂತರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಭಾವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜವಂಶಗಳಾದ ಚಾಲುಕ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ, ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಲುಕ್ಯ, ಕಲಚುರಿ, ಶಿಲಾಹಾರ ಮೊದಲಾದವು ಇಂದಿನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿ. ಮರಾಠರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಅವರ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದಿನ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಲೆ ಎತ್ತುವಂತಾಯಿತು. ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದ ವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಪ್ರೋಷಿತವಾದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವು ಮುಂದಿನ ಶತಕಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಋಣವನ್ನು ಬಡ್ಡಿ ಸಹಿತ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ಕತೆಯೂ ಅಷ್ಟೇ ರೋಚಕವಾಗಿದೆ" ಎಂಬ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಥ್ಯವಿದೆ. (ನೋಡಿ ಮರಾಠಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟ IX)

ಮರಾಠರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮರಾಠ ಸಾಮಂತರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮರಾಠರು ಆಗಾಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿವಾಜಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ ಇಂದಿನ ಕಾರವಾರದವರೆಗೂ

ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಶಿವಾಜಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಕೋಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ ವಿವರವೂ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಮರಾಠರ ಸಂಬಂಧ; ಅವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಧಾನ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಇತಿಹಾಸವೇ ಇದೆ. (ನೋಡಿ ಮುದ್ದಾಚಾರಿ. ಬಿ. ಮೈಸೂರು ಮರಾಠರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು 1975).

ಬನವಾಸಿಯ ಮಧುಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಗಂಟೆಯ ನಾಗರಿ ಶಾಸನ ಮರಾಠರ ಕಾಲದ್ದು. ಸದಾಶಿವ ರಾವ್ ಪೇಶ್ವೆ ಹಾಗೂ ಪಾರ್ವತಿ ಬಾಯಿಯ ಉಲ್ಲೇಖ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಈಕೆ ಸದಾಶಿವರಾಯನ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿ. "ಆಕೆ ದಕ್ಷಿಣದತ್ತ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆಂದು ಬಂದಿರಬೇಕು. ಆಗ ಹರಿಹರ, ಬನವಾಸಿ, ಮುಂತಾದೆಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಈಶ್ವರ ದೇಗುಲಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದಿರಬೇಕು. 1779ರಲ್ಲಿ ಬನವಾಸಿ ಮಧುಕೇಶ್ವರ ದೇವರ ಸೇವಾರ್ಥವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಗಂಟೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ದಾನ ನೀಡಿರಬೇಕೆಂದು ಈ ಮರಾಠಿ ಶಾಸನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಗಂಟಾ ಶಾಸನವು ಬನವಾಸಿಯ ದೇಗುಲದ ಇತಿಹಾಸದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬನವಾಸಿ ಮರಾಠ ಸಂಬಂಧದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು ಎಂದು ಎಚ್. ಆರ್. ರಘುನಾಥ ಭಟ್ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

(ನೋಡಿ : ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಸನ ಕಲೆ ಪುಟ 70-71)

ಷಹಜಿ : ಶಿವಾಜಿಯ ತಂದೆ ಷಹಜಿ ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನೇ ತನ್ನ ಕರ್ಮ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ. ಬಿಜಾಪುರದ ಸುಲ್ತಾನ ಮೋಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲ್ ಷಾಹ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿ ಅನೇಕ ಪಾಳೆಯಗಾರರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ. 1638ರಲ್ಲಿ ಷಹಜಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಷಹಜಿಯ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮರಾಠರ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಯಿತು. ಷಹಜಿ ಕಾಲಾನಂತರ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿದ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಕೈಗೊಂಡ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈತ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿದ. ರಣದುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ ನಡೆಸಿದ ದಕ್ಷಿಣ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಷಹಜಿ ಸಹಯೋಗ ನೀಡಿದನು. 1640ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ ಸೈನ್ಯ

ಜಯಶೀಲವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಬಳಾಪುರ, ತುಮಕೂರು, ಕುಣಿಗಲ್, ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನ ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ರಾಮಗಿರಿದುರ್ಗ ಮೊದಲಾದವು ಷಹಜಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬಳಪಟ್ಟವು. ಬಿಜಾಪುರದ ಸುಲ್ತಾನನ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದ ಷಹಜಿ ಸುಭದ್ರವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿಲು ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕುರಿತು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಕೊಡುವ ವಿವರವಿಂತಿದೆ.

ಒದಗಿ ಬಂದ ಎಲ್ಲಾ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಷಹಜಿಯು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಮನೆಯನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿದನು; ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರವು ಬಹಳ ದೂರವಿದ್ದುದರಿಂದ ಕಷ್ಟಕರವಾದ ವಹಿವಾಟು ಇದ್ದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಷಹಜಿ ರಾಜವೈಭವದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನೆಂದರೆ ಅದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಲ್ಲ. ಕನ್ನಡವಲ್ಲದೆ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಾರಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮರಾಠ ರಾಜವೈಭವದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿವೆ. ಪರಮಾನಂದ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. "ಪ್ರಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಷಹಜಿಯ ಕೆಂಪೇಗೌಡನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಇದನ್ನು ಅಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಷಹಜಿಗೆ ರಣದುಲ್ಲಾ ಖಾನ್‌ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು. 1803ರಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ತಂಜಾವೂರಿನ ಗ್ರಂಥವೊಂದು ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. "ಬೆಂಗಳೂರು ರಮಣೀಯ ವಾದ ದೃಶ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಅದರ ಕೋಟೆಯ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಅಹ್ಲಾದಕರವಾದ ಹವಾಗುಣದಿಂದಲೂ ಆಕರ್ಷಿತನಾದ ಷಹಜಿಯು ಅದನ್ನೇ ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಷಹಜಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಂಬುದು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ ಅಂಶ. ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮರಾಠ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸುವ ಮುನ್ನವೇ ಷಹಜಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದನು" - ಎಂಬ ಮಾತು ಅಕ್ಷರ ಶಹ ನಿಜವೇ ಆಗಿವೆ. ಇಂದಿಗೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಷಹಜಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕೋಟೆ, ಕೆರೆ ಜಾವಿ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ತುತ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)

OBITUARY

Shri Nadiger Govinda Rao (January 13, 1923-February 26, 2005)

Shri Nadiger Govinda Rao, writer and Freedom fighter, passed away in Mysore on February 26, 2005. He was the younger brother of Shri Nadiger Krishna Rao, eminent Kannada Journalist and humourist.

Late Shri Govinda Rao joined the Quit India Movement in 1942 in answer to the Mahatma's call, when still a student, and was a political detenué in the Mysore Jail.

He was the recipient of the 'Gaurav Dhan' from the Government of India for being a 'Swatantra Sainik'. He had been honoured with a 'Maan Patra' by the daughter of Netaji Subhas Chandra Bose on the occasion of the Golden Jubilee celebration of India's independence.

Endowed with a great sense of humour, Shri Govinda Rao contributed humorous essay and articles to Kannada journals. He had penned three books - 'Govindarayana Gota', 'Nage Barahagalu' and 'Nage Bugge'.

A gifted orator, he was an active speaker among the 'Pragatisheela Sahitigalu'. He received an honourarium from the Government of Karnataka for his contribution to Kannada language and Literature.

Shri Govinda Rao served as Senior Commentary writer in Films Division, Ministry of Information and Broadcasting, Government of India, and was responsible for authoring scripts for newsreels and documentary films.

Prior to this, he had worked as a Lecturer in Kannada in Karnataka and as a Senior teacher at the National Kannada Education Society's High School, Mumbai.

His last assignment was as Press Information Officer at the Press Information Bureau, Mumbai.

Shri Govinda Rao had lost his beloved wife of more than 50 years two months before his death. He is survived by his four daughters.

Shri Govindrao was a member of our Association and had been a regular contributor to 'Nesaru'. As a tribute, we reproduce here his earlier article. May his soul rest in peace.

ಅನರ್ಥ ಕೋಶ ಅರ್ಥಾತ್ ವಿರೂಪ್ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ

ಅಡಿಯಾಳು = ಅಡಿಯಷ್ಟು ಉದ್ದವುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯ, ಎಂದು ಕುಳ್ಳ.	ದುರದೃಷ್ಟಾಂತ = ಕೆಟ್ಟ ಉದಾಹರಣೆ	ನಾಡಿಗರ್ ಗೋವಿಂದ ರಾವ್
ಅಲಾಟ ಲಿಖಿತ = ಸೈಟ್, ನಿವೇಶನ ಮೂಲಕ ಮುಂತಾದುವನ್ನು 'ಅಲಾಟ್' ಮಾಡಿಕೊಡುವ, ಕೊಟ್ಟ ಬರವಣಿಗೆ (ಅಲಾಟ ಲಿಖಿತದಂತೆ ಅಲಾಟ ಲಿಖಿತ ಸ್ಥಿರ)	ನಿರುದ್ಯೋಗಿ = ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವವನು ಭಯ್ಯ (ಗೌಳಿಗ), ಡಾಕ್ಟರ್	ತಾಲಾತೀತ = ತಾಲೆಗೆ (ವಿದ್ಯೆಗೆ) ನಿಲುಕದ ಶುದ್ಧ ಶುಂಠ
ಓ.ಡಿ.ಯಸ್ಸ್ = ಉಪನ್ಯಾಸ, ಭಾಷಣ ಮುಂತಾದೆಡೆಗಳಿಂದ ಓಡುವ ಸಭಿಕರು.	ನೀರಾಧಾರಿ = ನೀರೆ ಅಧಾರವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಮೀನು	ನಮ್ರಭಾವ = ಮೆತ್ತಿಗಿರುವ ಅಕ್ಕನ ಗಂಡ
ಕಂಠಾಗೋಷ = ಕತ್ತಿಗೆ ಗೋಷ ಮಾಡುವ ಕಾಲರ್ ಕಿರುಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯ = ಕಿರುಚುವ ಕೆಲಸ	ನಿರೇಹೂರ = ನಿರೆಯಲಲಿಯೇ ಹೊರೆಯಾಗಿರುವವರು	ಖುಣರಂಗ = ಸಂಸಾರ
ಕನ್ಯಾಬಲಿ = ಕನ್ನೆಯರ ಬಲವುಳ್ಳವನು	ಐತಂದನು = ಐತೆ + ಅಂದನು = 'ಇದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ	ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿ = ಗಂಡ
ಕಲೋಪಾಸಕ = ಕಲೆಯನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವವನು	ಬೀಳೊಡು = ಬೀಳುವಂತೆ ಕೊಡು	ತೂಕ ಪ್ರಾಣಿ = ಆನೆ ಅಥವಾ ಹೆಂಡತಿ
ಚರಣ ಚರಣಿಯರು = ಪಾದ, ಪಾದ ರಕ್ಷೆಗಳು	ಬೈರಾಗಿ = ಬೈಬೇಕೆಂಬ ರಾಗ (ಆಶ) ಉಳ್ಳವನು	ಶಾಯಾಹಾರಿ = ಶಾಯಿಯಿಂದ ಸಾಯಿಗೆ ಹಾರುವ ಕೋತಿ
ಚಾತಕ ಪಕ್ಷಿ = ಚಾತಕಕ್ಕೆ ಕಾದಿರುವ ಬೋತಿಪಿ (ಮಳೆಗೆ ಕಾಯುವ ಚಾತಕ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ)	ಪರಕೀಯರು = ಪರಕೆ + ಈಯರು = ಪರಕೆ ಕೊಡದವರು	ಶಾಯಾಹಾರಿ = ಶಾಯಿಯೇ ಆಹಾರವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಲೇಖಿನಿ
ಜವಾಬುದಾರಿ = ಜವಾಬು ಕೊಡಲು ಒಂದು ದಾರಿ	ಪೂಜ್ಯಗುರು = ಪೂಜ್ಯ (ಸೊನ್ನೆ) ಕೊಡುವ ಗುರು	ಪತೀವ್ರತೆ = ಪತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿರುವವಳು
ಜಮಾದಾರ = ಹಣ ಜಮಾ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು (ಖರ್ಚು ದಾರನಿಗೆ ಎದುರು)	ಬಯ್‌ಸ್ಕೋಪ್ = ಬಯಲು ಅವಕಾಶ (scope) ಸಿಕ್ಕುವ ವಿನೋದ	ನಾರಿ = ನಾರುವವಳು (ಪೌಡರ್, ಸ್ನೋ, ಕಾಸ್ಮೆಟಿಕ್‌ಗಳಿಂದ)
ಕಲಾಯರ್ = ಕಲಾಯ ಮಾಡುವ (ಕಲೆ ಬೋಳಿಸುವ) ಲಾಯರ್	ಮಿತವಾಚಿ = ಚಿಕ್ಕವಾಚಿ ಉಳ್ಳವನು	ನಾರಿಕೇಳ = ನಾರಿಯೇ ಕೇಳು
ಕಂತು ಪಿತ = ಕಂತಿನ ಪ್ರಕಾರ ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡುವವನು	ಲಂಚುಣಿ = ಲಂಚ ತಿನ್ನುವವನು	ರಹತಾಪ = ರಹ (ದಾರಿ) ಸಿಕ್ಕದಿರುವಾಗ ಆಗುವ ತಾಪ
ಕು ಪಿತ = ಕು + ಪಿತ ಕೆಟ್ಟಿ = ತಂದೆ	ಲಂಚಂಗುಲಿ = ಲಂಚನ್ನು (ತಿಂಡಿಯನ್ನು) ಬಲಿ ಹಾಕುವನು	ವಾಚ್ಯೋಪಣ = ವಾಚನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಕಂಡಿರುವವನು (ಳು)
ಕ್ರಶ್ಚೆ = ಪ್ರಶ್ನೆ - ಕ್ರಶ್ಚನ್‌ಗಳ ಆಂಗ್ಲಗನ್ನಡ ಸಂಗಮ	ವಿತಂತು = ವಿಶೇಷವಾದ ತಂತು ಉಳ್ಳದ್ದು ಚೇಡರ ಹುಳ.	ಸಮಿಟಿ = ಸಮಿತಿಗೂ ಕಮಿಟಿಗೂ ಮಧ್ಯದ ಒಂದು ಸಂಘ
ಬೆನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ = ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ	ಸಮತಾವಾದ = ಸಮವಾಗಿ 'ತಾ' ಎನ್ನುವ ವಾದ	ತುರಿಯಾವಸ್ಥೆ = ಕಜ್ಜಿ, ಹುರುಕು, ಕುರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ರಕ್ತ ಕಟ್ಟಿ ಕಾಹಿಲೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ತುರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಅವಸ್ಥೆ
ಕಾಫಿಷ್ಟ = ಕಾಫಿ ಇಷ್ಟವುಳ್ಳವನು (ನಾನು)	ಸಾಲಂಕೃತ ಕನ್ಯಾದಾನ = ಸಾಲಂ + ಕೃತ. ಸಾಲವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾಡುವ ಮದುವೆ.	ಪರ್ಸ್ ಫೀಲಿಂಗ್ = ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ವಿಧಾನ (ಎಂದರೆ ರೋಗಿಯ ಪರ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹಣವಿದೆ ಎಂದರಿಯುವುದು)
ಡ್ರಮ್ಮೋದರ = ಡ್ರಮ್ಮಿ ನಂತೆ ಉದರ ಉಳ್ಳವನು.	ಸ್ಯಂತರ್ಪಣೆ = ತಾವೇ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು.	ಮುಂದಗಮನೆ = ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವವಳು (ಮುಂದ ಗಮನೆಗೆ ವಿರುದ್ಧ)
ತಣ್ಣದಿರ = ತಣ್ಣೆ + ಅದಿರ = ಕಪಿಗೆ ನಡುಗದವನು.	ಸ್ಯಯಂಷೇವಕ = ತಾನೇ ಷೇವ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು	ತತ್ಕಾಂತ = ಮೊಟ್ಟೆಯ ಭಾಗ
(ತಣ್ಣೆ + ಅದಿರ? = (ತಂಪಾಗಿ ಇದ್ದೀರ ಎಂದು ಕೇಳುವ ಕುತಲ ಪ್ರಶ್ನೆ).	ವಿಮಾಯಾಚನೆ = ಕ್ಷಮಾ ಯಾಚನೆಯಂತೆ, ವಿಮೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಗೋಗರಿಯುವುದು	ಕೊಂಚ ಪ್ರಾಣ = ಪಂಚ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಯಾದದ್ದು ಅಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಇಷ್ಟವಿರುವ.
ದಂಡೋಪಾಯ = ದಂಡ (ಜುಲ್ಮಾನೆ) ಹಾಕುತ್ತೇನೆ (ಹಾಕಿಸುತ್ತೇನೆ) ಎಂದು ಹೆದರಿಸುವ ಉಪಾಯ.	ವ್ಯಕ್ತಿಕ ವೇಣಿ = ಚೇಳಿನ ಬಾಲದಂತೆ ಜಡೆಯುಳ್ಳವಳು	ನರ್ಸೇಂದ್ರ = ನರ್ಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಇಂದ್ರ = ಡಾಕ್ಟರ್
ದಿಗ್ಗಂತಿ = ದಿಕ್ಕಿಗೊಂದು ದಂತ ಉಳ್ಳವನು.	ಸವಿನಯ = ಸವಿ + ನಯ	'ಬೂರಿಶ್ರವ = ಬೂರಿ (ಸುಳ್ಳನ್ನು)ಯನ್ನು ಕೇಳುವವನು
	ಸಮೀಚೀನ = ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಚೀನ	ಚಪ್ಪಲೀ ಚಿತ್ರ = ತನ್ನ ಚಪ್ಪಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವ (ವ್ಯಕ್ತಿ)
	ಪ್ರಾಚೀನ = ಹಿಂದಿನ ಚೀನ	
	ಅರ್ವಾಚೀನ = ಈಚಿನ ಚೀನ	

सुभाषितानि SUBHAASHITANI

Words of Wisdom

विदेशेषु धनं विद्या व्यसनेषु धनं मतिः ।
परलोके धनं धर्मः शीलं सर्वत्र वै धनम् ॥

Videseshu Dhanam Vidyaa, Vyasanesu Dhanam Mathi
Paraloke Dhanam Dharmah, Sheelam Sarvatra Vai Dhanam

Knowledge is wealth (asset) while in a foreign country, Wisdom when we are in adverse times, righteous living is the wealth in our soul's journey to the other world, Good conduct however is wealth for one at all times.

ऐश्वर्यस्य विभूषणं सुजनता शौर्यस्य वाक्संयमो
ज्ञानस्योपशमः कुलस्य विनयो वित्तस्य पात्रे व्ययः ।
अक्रोधस्तपसः क्षमा बलवतां, धर्मस्य निर्वाजिता
सर्वेषामपि सर्वकारणमिदं शील परं भूषणम् ॥

Aiswaryasya Vibhooshanam Sujanataa
Shauryasya Vaaksamyamo
Jnyaanasyopasamah Kulasya Vinayo
Vulttasya Paatre Vyayah
Akrodhastapasah Kshamaa Balavataam
Dharmasya Nirvyaajataa
Sarveshaamapi Sarvakaaranamidam
Sheelam param bhooshanam

The beauty of wealth lies in gentlemanliness, that of valour in control over speech, that of knowledge in composure, that of lineage in humility, of money in spending it appropriately, of stead fastness in absence of anger, of strength in the ability to forgive, of righteousness in absence of hypocrisy and the one thing that adds beauty to everything and is the cause of all that is good is indeed good conduct and hence the best ornament.

This means that a rich person should be a gentleman, a valourous person ought to be careful in his speech, a knowledgeable person must have utmost composure and never be arrogant, a person of high birth should be humble. Wealth would be good only when it is spent on rightful purposes, a very hard working person should be free from bad temper, a strong (powerful) person, should be able to forgive the weak, a person who is charitable should be genuine at heart and not be a hypocrat. Good conduct however is the best ornament for one and all at all times.

क्षमा शस्त्रं करे यस्य दुर्जनः किं करिष्यति ।
अतृणे पतितो बद्धि स्वयमेतोपशाम्यति ॥
Kshamaa Shastram Kare Yasya Durjanah Kim Karishyati
Atrune Patito Vahnih Swayamevopasaamyati

This verse states the importance of one's ability to forgive others,

one's ability to ignore those who try to provoke one unnecessarily. It says that a person endorsed with the ability cannot be harmed by any wicked person. Just as the fire which falls on a grassless area dies out after a while, the evil turn directed towards a person who is forbearing too, will fizzle out for want of retaliation.

Here I remember the story of the great Saint Namdeo. It is said that once while he was sitting under a tree peacefully chanting the names of the Almighty, a mischievous passerby spat on him. Namdeo quickly washed himself and continued with his prayer. The passerby repeated his act but Namdeo did not retaliate one bit. In spite of repeated provocation, Namdeo remained unprovoked.

It is said that there is goodness in everybody. The passerby was astonished on seeing Namdeo's composure. The goodness in him prevailed and he fell at Namdeo's feet and asked for forgiveness. We can leave it to our imagination what would have happened if Namdeo had been provoked and he had retaliated.

सुलभाः पुरुषाः लोके सततं प्रियवादिनः ।
अप्रियस्य च पथ्यस्य वक्ता श्रोता च दुर्लभः ॥
Sulabhaah Purushaah Loke Satatam Priyavaadinah
Apriyasya Cha Pathyasya Vakttaa Shrotaa Cha Durlabhah

This is a famous verse from Vidhuaneeeti. When Vidhura tries to dissuade Duryodhana from going for the Mahabharataa war, Duryodhana refuses to listen to Vidhura's good words of advice. So he says in this world it is very easy to come across people who talk what is sweet to hear, rare indeed are people who can talk what is good but may not be pleasant to hear. Vidura goes one step further and says that by chance if there happens to be a person who talks unpleasant truths, the person who will listen to him is indeed even rarer.

Unpleasant facts are indeed like bitter medicines, bad to taste but ultimately good to the one who takes it.

तृणम्यो जायते रज्जुः सा नागम्यापि बन्धनम् ।
बहुनामप्यसाराणां संहतिः कार्यसाधिका ॥

Trunebhyo Jaayate Rajjuh Saanaagasyaapi Bhandhanam
Bohoonaamapyasaaraanaam Samhatih Kaaryasaadhikaa.

This verse states that a rope is made out of pieces of gran. But once it becomes a rope, it can even tie down an elephant. So also many ordinary things together are capable of achieving great purposes. "Unity is Strengh" is a well known saying same is the message conveyed by this shloka. In addition to the importance of unity, it also brings out the importance of seemingly useless, weak and ordinary things and people United they can stand but divided they will fall.

-Compiled by Mrs. Janaki S. Mani
Mumbai

INDU

It was evening. A small boy had got hurt in the leg while playing. I had just finished bandaging over his injury and was noting down prescriptions for him when my eyes fell on the road. Outside my clinic, an elderly couple was alternately scanning me, and my board. I pushed back my doubts. Finally they moved towards the clinic.

The lady came in first. The man followed her. As I was writing, I looked up the lady. She smiled a bit. 'Do you recognize?' she asked. It's one of my shortcomings to forget those I have met earlier. My better half was naturally aware of this shortcoming. In any social gathering, if she saw an acquaintance coming up, she'd immediately mention, 'so and so is coming', so then I'm on guard. But here she wasn't present. I kept staring in a daze. It was quite evident from her smiling face that she knew me well. The man remained silent.

Just the way you need to put the engines in full gear to push a plane up, I pushed my memory hard. When you want to take a snap of a picture, at first it appears vague like a cloud. As you go on focusing, at one point it becomes very clear and instantly you click it. You get an unhindered photograph. My eyes fell on the black mole on the upper lip of the woman in front. With the help of its position, I went deep into the recesses of my past. In about thirty seconds, the picture was clear. Going back thirty-six years, it reached the side room of Ward number two of K.E.M. hospital in 1952. Involuntarily I exclaimed a bit loudly, 'Indu, Indu More'. The lady laughed. Laughed uproariously. Laughed with affection. Laughed in respect. Finally all three of us laughed heartily. Again my eyes fell on that black mole. A small window opened there. In that I saw a young woman of about 18-20 years, with long black hair, good-looking, enchanting eyes, smiling face, moving about energetically, my special caretaker, like a garland of my heart, my nurse Indu More.

The gap of thirty-six years suddenly disappeared. I forgot the changes that had come over me. I watched Indu's appearance. She seemed to have changed a lot. The hair had more grey in it. The face was slightly wrinkled. The body was now stout. Eyes were deeply grave with

From "20, Irani Chawl", a compilation of short stories in Gujarati by Dr. Girish Vichhivora. This compilation contains about 27 short stories. Dr. Girish Vichhivora is, by profession, a General Practitioner. It is his hobby to write. He is quite popular among Gujarati readers. He writes on travel, theatre, and music besides short stories for various Gujarati periodicals. He has a keen ear for music. He has had basic training in music and painting too. Photography is another one of his hobbies. By nature he is a gentle person and likes to help the poor as much as possible through his profession. This is an attempt to introduce his work to Kannada speaking people in Mumbai. I should have very much liked to translate it into Kannada, but most of our readers, specially the younger ones, are not so proficient in reading and writing in Kannada, hence the use of English Language. I shall take up this translation in Kannada at some later stage. Dr. Girish Vichhivora's writing is very much earthy and has a rural touch to it. It's quite difficult to reproduce the minute nuances of his Gujarati writings in English. I've tried to maintain his style and structure of sentences. His wife, Smt. Sushila Vichhivora, who is a friend, has been of great help. I'm thankful to both of them for giving me this opportunity to translate his works.

confidence. We spoke a little. Both sides were full of affection. Both wanted to feel the depth of its flow. But for the cruel reality! My profession was calling me. Her husband had to meet a person urgently. We put a stop on our emotions and exchanged our addresses. The couple left, promising to meet again.

Indu went, but I was shaken to the roots. I went back to that period when my life's ambitions were almost going to be stalled. I was neither here nor there, watching the cruel mischief of Fate dumbly.

Having put in great efforts and scoring good marks, I had secured admission in Sheth G.S. Medical College, one of Mumbai's prestigious first grade colleges,

in the year 1952. I took for granted now that my cherished childhood ambition of becoming a doctor is fulfilled. But within two months, in front of that ambition, a deep, long, unconquerable abyss came up. In the medical check up, it was realized that the right lung was affected by T.B. In those days T.B. was still a dreaded disease. Years would pass, but results would be almost nil. On hearing the news, I was totally devastated. They admitted me in K.E.M. hospital's Ward number 2, in a special room. The identity of medical student was stamped on me. Hence I got a separate special room. I cried a lot on admission there. I was convinced that let alone becoming a doctor; I can't even get well to lead a normal life. I became very withdrawn. I didn't like to eat. I didn't feel like talking to visitors. My classmates who came to meet me would appear to be strangers. A deep schism was visible between us. My health remained same.

In those days even the men were given training in nursing and were called 'Sister'. Shri. Kadam was in charge of the Ward. He was a very pleasant, caring, affectionate person. When medical students fell ill, they would get admitted in the Ward and create a lot of noise, harass the nursing staff with extraordinary demands. I was very new, so would be lying quietly, never in anyone's count. Sister Kadam started taking interest in me. He kept note of my food intake, would order for special diet, fruits, milk etc. He would try to buck up my confidence and if free, would come and chat with me. When the senior Sister was friendly, the other junior girls were also automatically friendly. They noticed that I was extremely dejected and not taking any interest in anything. There was still a little human interest left in people then.

Indu was an exclusive personality among them. She was certainly beautiful, but also affectionate, quiet natured and caring. She had studied in Baroda, so could speak Gujarati very well. May be there was some connection of previous life between us. That girl nursed me with such love, showered so much affection on me, became so intimate that my mind which was like the dried up twig of babul tree sprouted leaves - all green and bright.

After spending two months in the hospital, I went to the T.B. sanatorium in Talegaon. In the meantime, our relation

had got entwined in fondness. Other girls were sure that we're in love. To be frank, if I were to speak with my hand on my heart, my feelings were nearly so. But I was very well aware of my situation then, hence I kept my feelings to myself. Never openly admitted it. What was on her mind? Who knows? She never said anything. But she nursed me with so much affection that words are insufficient to describe it. She made the arid desert land of my heart into greenery. I had almost given up the hope of becoming a doctor; she rekindled it. She even took promise from me to become a doctor. I strongly bound myself to it.

When I was leaving the Ward after discharge, she didn't say anything, only her eyes spoke. There were no tears there. There was just lots of love, geniality, pain of separation and the pledge to study for medical degree. It's difficult to put that scene in to words.

I went through treatment at Talegaon sanatorium and an operation at Mumbai. Three years passed, I recovered fully and started studying again. After completing my studies, I started my practice. It was over twenty-five years and I didn't meet Indu. There was no contact. No one gave any news. Whenever I remembered I used to wonder, 'Did I totally forget the person who gave me a new life? Have I become so unfeeling?' But that's the difference between feelings and reality. I never heard Indu's whereabouts. She had left Mumbai after completing her studies. Later she got government job, hence she came back to Mumbai. Thus we met in the most extraordinary situation.

After thirty-six years, I met Indu. We couldn't speak much. In those few minutes that we met, I could read a lot in her eyes. I had fulfilled the promise she extracted from me, I had recovered my health that gave her immense happiness I could see in eyes. Our eyes spoke to each other. Didn't our eyes know each other better! Everything was exchanged in silence.

Indu left with a promise to meet again. Definitely we shall meet. We speak of meeting for the sake of meeting. A few persons in my life have been exemplary. Indu's place among them is quite high. My salute to the unselfish love and belief in Indu!

- Bhavani

ಸುತ್ತಮುತ್ತ

ಡಾ| ಸದಾನಂದ ಆರ್. ಶೆಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ
'ಸಮಾಜ ರತ್ನ' ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಜನಪ್ರಿಯ ವೈದ್ಯ, ಹ್ಯಾತ ಹೃದಯ ರೋಗ ತಜ್ಞ ಹಾಗೂ 'ಸದಾನಂದ ಹೆಲ್ತ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್' ನ ಸಿ.ಎಂ.ಡಿ. ಡಾ| ಸದಾನಂದ ಆರ್. ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದು 2005-2006ನೇ ವರ್ಷದ 'ಸಮಾಜ ರತ್ನ' ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಕಳೆದ 22 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಭಾನು ಮಂದಾರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಕಾಡೆಮಿ (ರಿ)' ಯು ಈ ಬಾರಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಪಡೆದಿರುವ 21 ಮಂದಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಹೊರನಾಡ ಮುಂಬಯಿಯ ಕನ್ನಡಿಗ ಡಾ| ಸದಾನಂದ ಆರ್. ಶೆಟ್ಟಿಯವರ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಗಣನೀಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ದ.ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಲ್ಕಿಯ ಅತಿಹಿರಿ ಬೆಟ್ಟಿನ ದೆವ್ವನಗುತ್ತು ಮನೆತನದವರಾದ ಸದಾನಂದ ಆರ್. ಶೆಟ್ಟಿಯವರು ಮುಂಬಯಿ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದು ನಂತರ ವಡಾಲಾದ ಎಸ್.ಕೆ.ಇ.ಎಸ್. ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಸಿ. ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೆಸೆಯಲ್ಲೇ ಹಲವಾರು ರ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಡಾ| ಸದಾನಂದ ಆರ್. ಶೆಟ್ಟಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ತೆರೆದ ಹೃದಯದ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹೃದಯ ರೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅ್ಯಂಜಿಯೋಗ್ರಾಫಿ ಮತ್ತು ಅ್ಯಂಜಿಯೋಪ್ಲಾಸ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಅವರನ್ನು ದೇಶದ ನಾನಾ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ರೋಗಿಗಳು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಿಡುವ ವಿಧಾನ, ರೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ಮುಂಹಾಗ್ರತೆ ನೀಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಅವರ 'ಸದಾನಂದ ಹೆಲ್ತ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್' ಮುಂಬಯಿಯಾದ್ಯಂತ ಉಪನ್ಯಾಸ, ಗೋಷ್ಠಿಗಳು, ಚರ್ಚೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಸತ್ಯಗಳು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಯಶಸ್ಸು ಪಡೆದಿದೆ. ಕಳೆದ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಿರುವ ಡಾ| ಶೆಟ್ಟಿಯವರು ಉಚಿತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಜನಾನುರಾಗಿರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ರೋಗಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸದಾ ಅನುಕಂಪ ಹಾಗೂ ಮಾನವೀಯತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಡಾ| ಸದಾನಂದ ಆರ್. ಶೆಟ್ಟಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಎಷ್ಟೋ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭವು ನವಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಜರಗಲಿದ್ದು ಡಾ| ಸದಾನಂದ ಆರ್. ಶೆಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ ಅಂದು 'ಸಮಾಜ ರತ್ನ' ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಲಾಗುವುದು.

ಡಾ| ಸದಾನಂದ ಆರ್. ಶೆಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ 'ನೇಸರು' ವಿನ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು

ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ

ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ (ಎಂ.ಎ. ವರ್ಷ) ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಮತ್ತು ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಅಭ್ಯಾಸಕರ್ಮಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ವರ್ಷದ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿವರಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕಾದ ವಿಳಾಸ
The Head, Department of Kannada,
University of Mumbai, Ranade Bhavan,
Vidyanagari Campus, Santacruz (East),
Mumbai-400 098.

Tel.: 022 - 26526091 Extn. : 345, 469 & 530
ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿದ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಕೊನೆಯ
ದಿನಾಂಕ : ಜುಲೈ 15, 2005

MATRIMONIAL

Wanted Good looking, Homely, Fairly Educated girl for a boy 32 yrs, From Doctors family. She should have family values and adoptable. Horoscope not much needed. Girl would be given good care. Contact : Dr. V. L. Kikeri. Ph. - 2570 015

ವಿ.ಕೆ. ಮೂರ್ತಿಗೆ IIFA

ಖ್ಯಾತ ಚಲನಚಿತ್ರ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕರಾದ ಶ್ರೀ ವಿ. ಕೆ. ಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ Amstredam ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಐಫಿ ಆವಾರ್ಡ್ ಸಮಾರೋಹದಲ್ಲಿ (IIFA Awards function) ಸನ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಚಲನ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರು, ತಮ್ಮ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕ ಕಲೆಯ ಮೂಲಕ ಕೊಟ್ಟ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ (Award for Life Time Contribution to Indian Cinema) ಕೊಡಲಾಯಿತು.

ವಿ. ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ ಅವರು, ಇಂದಿನ ವರ್ಣರಂಜಿತ ಚಲನ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದ ಕಷ್ಟ ಬಿಳುಪು ವರ್ಣಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಣದ ಕಲೆಯಿಂದ ಖ್ಯಾತ ನಿರ್ದೇಶಕ ಗುರುದತ್ತ್ ಅವರ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಿನೆಮಾಸ್ಕೋಪಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಣ, ವಿದೇಶಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕನಾಗಿ ಕೆಲಸ, ಈ ರೀತಿಯ ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕೈಗೊಂಡ ಯಶಸ್ಸು ಇವರಿಗೆ ಸೇರಿವೆ. ಇವರು 50 ಮತ್ತು 60ರ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲವು ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜನರ ಮನದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ನಿಂತಿವೆ. ತಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಣಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಈಗ ಈ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಪುರಸ್ಕಾರವು ಸಂದಿರುವುದು ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹ.

ಆತ್ಮೀಯ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ 'ಕುಟ್ಟಿ' ಎಂದೇ ಪರಿಚಯವಿರುವ ವಿ. ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿ ಸಂಧ್ಯಾ ನಮ್ಮ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ನ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕುಟ್ಟಿ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ನ ಲಲಿತ ಕಲಾ ವಿಭಾಗದ ಮೂಲಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು, ಆಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಸಂಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. 4-5 ದಶಕಗಳನ್ನು ಮುಂಬಯಿನಲ್ಲೇ ಕಳೆದು ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಇವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಿತ್ರರಿದ್ದಾರೆ.

ಕಿಶೋರಿ ಬಲ್ಲಾಳ್

ಮುಂಬೈ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ ಶ್ರೀಮತಿ ಕಿಶೋರಿ ಬಲ್ಲಾಳ್ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ರಂಗಭೂಮಿ ಸಿನೇಮಾ ಮತ್ತು TV ಮಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಟಿಸಿರುವ ಸ್ವದೇಶ್ (Swades) ಎಂಬ ಹಿಂದಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಇವರ ಪಾತ್ರವು ಬಹಳ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ, ಇವರನ್ನು IIFA Awards ನಲ್ಲಿ Best Supporting Actress (ಉತ್ತಮ ಸಹ ನಟಿ)ಗೆ

ಅಭಿನಂದನೆಗಳು

nominate ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದು ಮುಂಬಯಿನ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

ಮಾನಸಿ ಪ್ರಸಾದ್

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಯುವ ಕಲಾವಿದೆ ಮಾನಸಿ ಪ್ರಸಾದ್ ಅವರನ್ನು ಜೂನ್ 19ರಂದು ಮುಂಬಯಿನ ಪಣ್ಡುಖಾನಂದ ಸಂಗೀತ ಸಭೆಯು, ತಾವು ಕಳೆದ ವರ್ಷ ನಡೆಸಿದ ಯುವ ಕಲಾವಿದರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಲಾವಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿತು. 48 ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವೆಂದು ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾನಸಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಮರಣಿಕೆ ಮತ್ತು ನಗದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸನ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಮಾನಸಿಯ ಗುರು, ಗಾನ ಕಲಾಭೂಷಣ ವಿದ್ವಾನ್ ಆರ್. ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭನವರನ್ನೂ ಸನ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಮಾನಸಿ ಪ್ರಸಾದ್ ಅವರಿಂದ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

4-5 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆಯನ್ನೇರಿದ ಮಾನಸಿ ಪ್ರಸಾದ್ ಅವರು ಆನಂತರ ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಈ ಗೌರವವು ಸಂದಿರುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಸಂತಸದ ವಿಷಯ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆ

(N.K.E.S. High School)

ಮುಂಬಯಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ವಡಾಲದ ಎನ್.ಕೆ.ಇ.ಎಸ್. ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳು ೨೦೦೫ರ ಸಾಲಿನ ಎಸ್.ಎಸ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿದ್ದು ಶಾಲೆಗೆ 100% ಯಶಸ್ಸನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಲೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎರಡೂ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೂ ತರಬೇತಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳು ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷಾ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಆರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳೂ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿರುವುದು ಶಾಲೆಯ ಅಧ್ಯಾಪಕ ವರ್ಗದವರ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಕಾಳಜಿ ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಶಾಲೆಯು ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ. ಶಾಲೆಯ ಯಶಸ್ಸು ಇದೇ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಯಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತ ಮುಂಬೈನ ಕನ್ನಡಿಗರು ಶಾಲೆಯ

ಪುರೋವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸುವಂತಾಗಲೆಂದು ವಿನಂತಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಾಲಾಂತ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ೨೦೦೫ ಸಾಲಿನ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಹೀರು ಗೊಳಿಸಲಾದ ೨೦೦೫ ಸಾಲಿನ ಶಾಲಾಂತ ಪರೀಕ್ಷಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ನಾಲ್ವರು ಸದಸ್ಯರ ಮಕ್ಕಳೂ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಕುಸುಮ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ದತ್ತು ಹೆಗಡೆ ಅವರ ಪುತ್ರಿ ಅರ್ಪಣಾ ಹೆಗಡೆ I.C.S.E. ಬೋರ್ಡ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ 91.3% ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುತ್ತಾಳೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀ

Aparna Hegde

ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅವರ ಪುತ್ರ, ಯಶುಪರ್ಣನೂ ಸಹ S.S.C. ಬೋರ್ಡ್ ನಲ್ಲಿ 88.3% ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಹೇಮಲತಾ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಅವರ ಪುತ್ರ ಶಶಾಂಕನು

H. S. Rutuparna

83% ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿದ್ದಾನೆ. ದೂರದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಭದ್ರಾ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ಅವರ ಪುತ್ರಿ ಶ್ರೇತಾ ಸಹ I.C.S.E. ಬೋರ್ಡ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ 84% ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಮುಂದೆಯೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಯಶೋಗಾಥೆ ಮುಂದುವರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಂತಾಗಲೆಂದು 'ನೇಸರು' ಹಾರೈಸುತ್ತದೆ.

ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ 'ನೇಸರು'ವಿನ ಹಾರ್ದಿಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು

ಭೀಮಸೇನ ಜೋಶಿಯವರಿಗೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ ರತ್ನ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ಮುಂಬಯಿಯ ಆಜೀವ ಸದಸ್ಯರಾದ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದ ಪಂ. ಭೀಮಸೇನ ಜೋಶಿಯವರನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ 2004ನೇ ಸಾಲಿನ 'ಕರ್ನಾಟಕ ರತ್ನ' ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಂ. ಶೆಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ 'ದಾನ ಚಿಂತಾಮಣಿ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ ಮುಂಬಯಿಯ ಆಜೀವ ಸದಸ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಮುಂಬಯಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕಿ ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿಯವರನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ 2004ನೇ ಸಾಲಿನ ದಾನ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ (ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ) ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ 'ನೇಸರು'ವಿನ ಹಾರ್ಡಿಕ್ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿ

ಅಂದು ಗುರುಗಳು
ತಮ್ಮ ಭಾನವನ್ನು ಇಟ್ಟು
ತಪಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು
ಪರೀಕ್ಷಾ ಪೇಪರು !
ಇಂದು ಹಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು
ಪರೀಕ್ಷಾ ಪೇಪರು
ತಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ
"ನವನೀತ್" ಗೈಡ್ ಹಿಡಿದು !!

- ಶೋಭಾ ಪ್ರಮೋದ್

ಸಾರಥಿ

ನಾ ಕನಸಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕವಿತೆ ನೀನು
ನನ್ನ ಮನಸನ್ನು ತಿವಿದ ವ್ಯಥೆ ನೀನು
ನನ್ನಂತರಂಗದಾ ನಂದನವನದಲಿ
ವಿಕಸಿಸಿದಾ ಪಾರಿಜಾತವು ನೀನು

ನಿನ್ನ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪರಿಚಯವೆನಗೆ
ಬಾಳ ಸ್ವರ್ಗದಾ ಕದ ತೆರೆದ್ದುಂಗೆ
ನನ್ನ ಬಾಳ ಬಾನಿನಾ ಅಂಗಳ ದಾಗೆ
ಮಿನುಗು ತಾರೆಗಳ ಚೆಲ್ಲಿದ ಹಾಗೆ
ನಿನ್ನ ಹೂ ನಗೆಯೆನಗೆ
ಬಿರಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಯಂಗೆ
ನನ್ನ ಮನ ಮಂದಿರದಲಿ ತುಂಬು
ಪರಿಮಳ ಚೆಲ್ಲಿದ ಕಸ್ತೂರಿ ನೀನು

ಬಳುಕು ನಡಿಗೆಯು ಚೆನ್ನ
ನೀ ಎನ್ನ ಬಾಳಿನ ಚೆನ್ನ
ರೇಶ್ಮೆ ಕೂದಲು ಬಣ್ಣ
ಹಾಲು ಗಲ್ಲದ ಚಂದ
ಮಧುರ ನುಡಿಗಳು ಅಂದ
ಕೋಗಿಲೆಯಿಂಚರದ ಚಕ್ಕಂದ
ನನ್ನ ಬಾಳ ಸಂಗೀತದ ಸಪ್ತಸ್ವರವು ನೀನು

ನಿನ್ನ ಬಿಸಿಯಪ್ಪಿಗೆ ತಂಪು
ನಿನ್ನ ಸಿಹಿ ಅಧರವು ಕೆಂಪು
ನಿನ್ನ ನೈವಿಲೆ ನಯನ
ಓರೆ ನೋಟವೆ ಮಿಲನ
ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವ ದಾಟಿ ಹೊರಟೆನಗೆ
ನೀ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಹಿಡಿದೆನಗೆ
ಜೊತೆ ಗಾತಿ ಯಾದೆ
ಬದುಕೆಂಬ ರಣರಂಗದ ಹೋರಾಟದಲಿ
ನನ್ನ ಜೀವನ ರಥದ ಸಾರಥಿ ನೀನು

-- ನಾರಾಯಣ ಚೇವಾರ್

MATRIMONIAL

Wanted bride for Havyaka boy,
27 yrs./6'1"/B.E., M.B.A., M.S./
currently working in U.S.A.
Expected to visit Mumbai in
September 2005
Contact Smt. Shanta Joshi
Tel. : 25706221

The Mysore Association, Bombay

Forth Coming Programmes

Sunday 24th July 2005 at Ground Floor
Lounge
7.00 p.m. **Sankashti Pooja**

Thursday, 28th July 2005 at Conference Hall
7.15 p.m.

HARMONIUM SOLO CONCERT On Carnatic Music

By
Karnataka Kalashree
Vidwan Sri C. Ramdas

Accompanying Artist
Vidwan Sri. N. Anant Satyan - Violin
Vidwan Sri. S. Prashant - Mridangam

Saturday, 27th August 2005 at Auditorium
7.00 p.m. onwards

HASYA MELA
by **M. R. Subramu & Party**